

SAVONIA

Tekniikka

Palopäällystön koulutus

OPINNÄYTETYÖ

PELASTUSOPISTON TURVALLISUUSVIESTINNÄN PARANTAMINEN
TURVAINFOVIDEOIDEN AVULLA

Lauri Koivisto

20.4.2016

Jukka Kaarakainen
ILKKA KAARAKAINEN

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU - TEKNIikka, KUOPIO

Koulutusohjelma

Palopäällystön koulutusohjelma

Tekijä

Lauri Koivisto

Työn nimi

Pelastusopiston turvallisuusviestinnän parantaminen turvainfovideoiden avulla

Työn laji

Opinnäytetyö

Päiväys

20.4.2016

Sivumäärä

25+6

Työn valvoja

Vanhempi opettaja Ilkka Kaarakainen

Yrityksen yhdyseshenkilö

Yritys

Pelastusopisto

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Pelastusopiston rakennuksista turvainfovideot. Näiden videoiden tavoitteena on, että jokainen videon nähnyt pystyy hätätilanteessa toimimaan turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä mahdollisesti toteuttamaan tarvittavia ensitoimenpiteitä vaaratilanteen uhatessa. Pelastusopisto pyrkii turvallisuusalan oppilaitoksena omalta osaltaan toimimaan esimerkkinä muille ja jatkuvasti kehittämään turvallisuuskulttuuriaan. Nämä videot ovat yksi esimerkki tästä toiminnasta ja hyvän turvallisuuskulttuurin vaalimisesta.

Opinnäytetyö on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu toiminnallisesta osuudesta ja raportointiosuudesta. Toiminnallisen osuuden muodostaa opinnäytetyön produktina syntyneet turvainfovideot. Raportointiosuus muodostuu opinnäytetyöraportista, jossa käsitellään turvainfovideoiden perustana toimivan turvallisuusviestinnän määritelmää, sitä ohjaavaa lainsäädäntöä ja strategioita, turvallisuusviestinnän keinoja, turvainfon rakennetta sekä turvainfovideoiden toteutusta.

Turvainfovideot antavat katsojille toimintaohjeita hätätilanteen varalle, jotta katsojat osaavat toimia oikein itseään vaarantamatta. Turvainfovideot ovat rakennuskohtaisia, ja niissä käsitellään poistumisturvallisuutta, toimintaa hätätilanteessa sekä annetaan tietoa alkusammutus- ja ensihoitokaluston sijoituksesta Pelastusopiston rakennuksissa. Turvainfovideoita esitetään Pelastusopistolla tilaisuuk-sien, seminaarien ja koulutuksien alussa, jotta kaikki Pelastusopistolla vierailevat tulevat tietoisiksi turvallisuuteen liittyvistä asioista Pelastusopiston ympäristössä.

Avainsanat

turvallisuuskulttuuri, turvallisuusviestintä, turvainfo, Pelastusopisto

Luottamuksellisuus

julkinen

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme

Fire Officer (Engineer)

Author

Lauri Koivisto

Title of Project

Improving the Safety Communication of the Emergency Services College by Means of Safety Information Videos

Type of Project

Date

Pages

Final project

20th April, 2016

25+6

Academic Supervisor

Company Supervisor

Mr Ilkka Kaarakainen, Senior Instructor

Company

The Emergency Services College

Abstract

The purpose of this final project was to create safety information videos for the Emergency Services College. The objective of these videos were that everyone who has seen these videos are able to act safely, consistently, and if possible, accomplish necessary first actions in case of an emergency in any of buildings at the Emergency Services College. The Emergency Services College as an educational institution in the rescue field with high priority on safety matters and therefore they seek to be an example for others and try to continuously improve their own safety culture. The making of these videos is an example of that and how they value a good safety culture.

This final project is a functional study which consists of a theoretical part and the functional part. The theoretical part introduces the definition of safety communication, the legislation and strategies which guide safety communication, the methods used in safety communication, the structure of safety information and the execution of making the safety information videos. The safety information videos are the outcome of this final project.

The safety information videos give instructions to the viewer in a case of emergency so the viewers know how to act correctly without putting themselves in danger. Each one of the safety information video focuses on exit safety, acting in case of an emergency and gives information about the location of the fire extinguishers and first aid kits in each building at the Emergency Services College. The safety information videos are going to be presented in the beginning of each event, seminar or education session at the Emergency Services College. The purpose of these videos is that everyone who visits the Emergency Services College is aware of the facts concerning safety on the premises of the Emergency Services College.

Keywords

safety culture, safety communication, safety information, Emergency Services College

Confidentiality

public

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4
2 TURVALLISUUSVIESTINTÄ	8
2.1 Turvallisuusviestinnän määritelmä	8
2.2 Turvallisuusviestintää ohjaava lainsäädäntö ja strategiat	9
2.3 Turvallisuusviestinnän keinot	10
3 TURVAINFOVIDEO PELASTUSOPISTON YMPÄRISTÖSSÄ	13
3.1 Turvainfo	13
3.2 Pelastusopisto	13
4 TURVAINFOVIDEOIDEN TOTEUTTAMINEN	15
4.1 Nykytilanteen selvitys	15
4.2 Käsikirjoitukset	16
4.3 Kuvamateriaalin hankinta	16
4.4 Editointi	17
5 POHDINTA	19
5.1 Tuotosten arviointi	19
5.2 Oma oppiminen	20
LÄHTEET	24
LIITTEET	26

1 JOHDANTO

Kun puhutaan yhteisöjen tai organisaatioiden turvallisuudesta, voidaan tällöin puhua näiden tahojen turvallisuuskulttuurista. Turvallisuuskulttuuri muodostuu kaikesta turvallisuuteen liittyvästä toiminnasta ja käyttäytymisestä sekä turvallisuuteen liittyvistä arvoista ja asenteista. Turvallisuuskulttuurin luovat siis ihmiset omalla toiminnallaan eikä pelkästään turvallisuutta parantavat laitteet ja järjestelmät. Turvallisuuskulttuuri näkyy turvallisuusjohtamisena, turvallisuusviestintänä, turvallisuusstrategioina, turvallisuusasenteina ja -käyttäytymisenä sekä turvallisuuden kehittämistoimenpiteinä yhteisöjen ja organisaatioiden keskuudessa. Turvallisuuskulttuurin taso kussakin yhteisössä tai organisaatiossa määräytyy sitä heijastavien ryhmän jäsenten mukaan.

Turvainfo on vielä nykypäivänä monelle varsin vieras käsite, mutta on jo alkanut saada jalansijaa osana monen tapahtuman ja yrityksen sekä oppilaitoksen turvallisuusviestintää. Turvainfo on ikään kuin pelastussuunnitelma pienoiskoossa, jossa esitellään tärkeimpiä turvallisuuteen liittyviä asioita ja annetaan toimintaohjeita onnettomuuksien varalle. Turvainfo on osa turvallisuusviestintää, jonka avulla pystytään parhaimmillaan ehkäisemään tulipalojen ja muiden onnettomuuksien syntymistä.

Tämän opinnäytetyön tilasi Pelastusopisto. Pelastusopisto haluaa turvallisuusalan oppilaitoksena olla esimerkkinä muille ja jatkuvasti kehittää omaa turvallisuuskulttuuriaan. Tästä syystä syntyi myös tarve opinnäytetyön tuotoksena toteutetuille turvainfovideoille. Pelastusopistolla on aikaisemmin esitetty turvainfot PowerPoint-esityksinä, ja nyt haluttiin ottaa askel kehityksessä eteenpäin. Pelastusopistolla vierailee vuosittain useita satoja uusia henkilöitä ja alueella liikkuu lisäksi Pohjois-Savon pelastuslaitoksen hälytysajoneuvoja, joten turvainfojen järjestäminen Pelastusopistolla vieraileville on turvallisuuden näkökulmasta katsottuna ensiarvoisen tärkeää.

Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tämä opinnäytetyö toteutetaan toimeksiantona Pelastusopistolle. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Pelastusopistolle turvainfovideot. Näiden opinnäytetyön tuotoksina syntyneiden videoiden tarkoituksena on lisätä osaamista hätätilanteissa ja ennaltaehkäistä osaamattomuudesta johtuvia vaaratilanteita Pelastusopistolla. Laajempaan tarkoituk-

sena on parantaa Pelastusopiston henkilökunnan, opiskelijoiden ja vieraiden turvallisuuskulttuuria ja turvallisuuskäyttäytymistä.

Opinnäytetyön tuotoksien tavoitteena on madaltaa kynnystä turvainfojen pitämiseen erilaisissa tilaisuuksissa ja tätä kautta lisätä turvallisuusviestintää Pelastusopiston ympäristössä. Tavoitteena on myös aktivoida ihmisiä miettimään turvallisuuteensa liittyviä asioita omassa elinympäristössään. Tuotoksien tärkeimpänä tavoitteena on kuitenkin, että jokainen videon nähnyt pystyy hätätilanteessa toimimaan turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä mahdollisesti toteuttamaan tarvittavia ensitoimenpiteitä vaaratilanteen uhatessa.

Turvainfovideot toimivat osaltaan myös esimerkkinä muille yhteisöille turvallisuusviestinnästä. Pelastusopisto pyrkii turvallisuusalan oppilaitoksena omalta osaltaan toimimaan esimerkkinä muille ja jatkuvasti kehittämään turvallisuuskulttuuriaan. Nämä videot ovat yksi esimerkki tästä toiminnasta ja hyvän turvallisuuskulttuurin vaalimisesta.

Menetelmälliset valinnat

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, joka yhdistää toiminnallisuuden, teoreettisuuden ja raportoinnin. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjeistämistä tai järjestämistä ammatillisessa kentässä. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi ammatilliseen käyttöön suunnattua ohjetta, opastusta tai ohjelmaa. Toiminnallisen työn toteutustapana voi olla opas, kirja, portfolio, kotisivut tai tapahtuma, joka sitten raportoidaan tutkimusviestinnän keinoin. (Vilka & Airaksinen 2004, 9.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyy toiminnallinen osuus ja opinnäytetyöraportti. Toiminnallisen opinnäytetyön toiminnallinen osuus muodostuu produktista eli tuotoksesta. Opinnäytetyöraportissa puolestaan selvennetään, mitä, miksi ja miten on tehty sekä millainen työprosessi on ollut ja millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin on päädytty. Lisäksi opinnäytetyöraportissa ilmenee, miten on arvioinut omaa työprosessia, tuotoksen ja oppimisen onnistumista. (Vilka & Airaksinen 2004, 65.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee tehdä selvä ero toiminnallisen osuuden ja raportointiosuuden välille tekstuaalisesti. Toiminnallisessa osuudessa puhutellaan kohde- ja käyttäjäryhmää, kun taas raportissa selostetaan omaa prosessia ja oppimista, joten myös tekstin täytyy olla näiden välillä toisentyylistä. (Vilka & Airaksinen 2004, 65.) Toiminnallisessa osuudessa eli produktissa tulee ottaa huomioon kohderyhmän ikä, asema ja tietotausta aiheesta sekä produktin käyttötarkoitus ja erityisluonne. Raportointiosuudessa puolestaan tulee näkyä asiantuntijuus, lähde kriittisyys, pohdiskelevuus ja oman toiminnan arviointi. (Airaksinen, 22 & 24.)

Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyöraportin 2. luvussa käsitellään turvallisuusviestintää, sitä ohjaavaa lainsäädäntöä ja strategioita sekä turvallisuusviestinnän keinoja. Tämä luku toimii perustana ja teoriapohjana opinnäytetyön tuotteille eli turvainfovideoille. 3. luvussa käsitellään turvainfovideoita Pelastusopiston ympäristössä. Luvussa esitellään, mitä turvainfo pitää sisällään ja millaisia asioita turvainfossa tulee ottaa huomioon. Lisäksi luvussa esitellään Pelastusopistoa ja sen toimintaa.

4. luvussa paneudutaan turvainfovideoiden tekemisen prosessiin. Luvussa esitellään Pelastusopiston nykytilanteen selvityksen, turvainfovideoiden käsikirjoituksen, kuvamateriaalin hankinnan ja kuvien sekä videoiden editoinnin prosessia. 5. luvun muodostaa puolestaan pohdinta, joka koostuu tuotoksien arvioinnista sekä oman oppimisen tarkastelusta. Luvussa käsitellään tuotoksien onnistumista, tekemisen haasteita sekä oman työskentelyn ja oppimisen arviointia.

Opinnäytetyön teoriapohja koostuu alan julkaisuista, säätelevästä lainsäädännöstä sekä ohjaavista strategioista. Lisäksi teoriapohjana on käytetty toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittamista ohjaavaa kirjallisuutta sekä verkkojulkaisuja.

2 TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy on yksi tärkeimmistä pelastustoimen tehtävistä. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn työkaluna turvallisuusviestinnän merkitys on noussut merkittävästi esille viime vuosina. Pelastustoimessa valistustyön osuus on kasvanut verrattuna aikaisempiin vuosikymmeniin ja erilaiset valtakunnalliset turvallisuuskampanjat pyrkivät myös osaltaan kasvattamaan ihmisten turvallisuustietämystä sekä muuttamaan heidän turvallisuuskäyttäytymistään ja turvallisuusasenteita. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään turvallisuusviestintää, sitä ohjaavaa lainsäädäntöä sekä sitä edistäviä tekijöitä.

2.1 Turvallisuusviestinnän määritelmä

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan koulutusta, neuvontaa ja valistusta sekä erilaisten kampanjoiden järjestämistä turvallisuuden edistämiseksi ja onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi. Turvallisuusviestinnän kautta pyritään vaikuttamaan ihmisten turvallisuustietoisuuteen ja turvallisuusasenteisiin. Turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että ihmiset tunnistaisivat vaarat omassa elinympäristössään ja osaisivat ehkäistä näiden syntymistä sekä oppisivat toimimaan oikein onnettomuustilanteissa ja varautumaan poikkeusolojen varalle. (Pelastusopisto 2015.)

Onnettomuuksien ehkäiseminen, turvallisuuden edistäminen sekä tulen varovainen ja huolellinen käsittely ovat kaikki lakisääteisiä velvollisuuksia, jotka koskettavat meitä kaikkia (Pelastuslaki 379/2011, 2 §). Turvallisuusviestinnän avulla pyritään saattamaan ihmiset tietoisiksi näistä velvollisuuksista ja osaltaan huolehtimaan näiden velvoitteiden täyttämistä omassa toiminnassaan (Sisäministeriö 2015). Parhaimmillaan turvallisuusviestintä on ennalta ehkäisevää toimintaa, jonka avulla voidaan pienentää onnettomuusriskiä, vähentää onnettomuuksien todennäköisyyttä sekä minimoida turvallisuuden kannalta negatiivisia vaikutuksia (Opetustoimen turvallisuusopas 2015).

2.2 Turvallisuusviestintää ohjaava lainsäädäntö ja strategiat

Turvallisuusviestinnän järjestäminen on pelastustoimen lakisääteinen velvollisuus. Se on määritelty Pelastuslaissa (Pelastuslaki 379/2011, 27 §) seuraavasti: Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, joiden tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Viranomaiset ovat velvollisia tuottamaan ja jakamaan tietoa. Tämä liittyy osaltaan turvallisuusviestintään siten, että viranomaiset ovat tarvittaessa velvollisia turvallisuusviestintää koskevien julkaisujen, oppaiden sekä tietoaineistojen laatimiseen. Lisäksi viranomaisten tulee tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa. (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999, 20 §.)

Turvallisuusviestintään kuuluu olennaisena osana myös turvallisuusneuvonta. Pelastusviranomaiset ovat velvollisia turvallisuusneuvontaan siten, että valtioneuvoston pelastustoimesta antaman asetuksen (407/2011, 2 §) mukaisesti pelastuslaitoksen tulee antaa neuvontaa pelastussuunnitelman laadinnasta. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden osalta pelastuslaissa (379/2011, 48 §) säädetään pelastuslaitoksen velvollisuudesta laatia ulkoinen pelastussuunnitelma onnettomuuden varalle sekä järjestää poistumisharjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa.

Sisäasianministeriön hallintoalan toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2015 - 2018 sekä tulossuunnitelmassa 2014 määritellään pelastustoimen tavoitteet valistus- ja neuvontatyön osalta. Tavoitteen mukaan 20 % Suomen väestöstä tulisi saada valistusta ja neuvontaa vuosittain. (Sisäasiainministeriön julkaisu 34/2013.)

Pelastustoimen turvallisuusviestinnän suunnittelua, arviointia ja kehittämistä ohjaa pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategia. Strategian ajatuksena on, että laadukkaalla turvallisuusviestinnällä pystytään parantamaan ihmisten turvallisuuskulttuuria, varautumista sekä onnettomuuksien ehkäisyä. Strategia asettaa turvallisuusviestinnälle paino-

pisteet, joiden pohjalta toimintatapoja ja työprosesseja kehitetään huomioiden asiakaslähtöisyys ja niihin kohdistuvat riskit. Palvelut pyritään ohjaamaan siten, että ne tukevat omatoimista varautumista, resurssien kehittämistä sekä verkostoitumista. (Pelastustoimi 2015.)

Pelastustoimen visio on, että 2025 Suomessa on hyvä turvallisuuskulttuuri ja Euroopan tehokkain pelastustoimi, mikä puolestaan vaatii, että yhteiskunnassamme jokainen ottaa vastuuta turvallisuudesta ja ennaltaehkäisee onnettomuuksia tehokkaasti. Onnettomuuksien syyt liittyvät merkittävästi ihmisten käyttäytymiseen, ja niihin voidaan tehokkaasti vaikuttaa pitkäjänteisellä yhteistyöllä lisäämällä ihmisten ja yhteisöjen valmiuksia ja vastuuta turvallisuusasioissa. Pelastustoimen tulee hyödyntää turvallisuusviestinnässä uusia viestintäkanavia kuten Internetiä ja sosiaalista mediaa, jotta se pystyy vastaamaan turvallisuusviranomaisena kehityksen mukanaan tuomiin viestinnän vaatimuksiin. (Pelastustoimen strategia 2025 2012, 10, 14, 16.)

2.3 Turvallisuusviestinnän keinot

Turvallisuuskoulutus

Turvallisuuskoulutuksella tarkoitetaan pelastustoimen järjestämää opetusta, joka on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Koulutusaiheina ovat pelastuslain 379/2011 2 § 2. momentin turvallisuusaiheet. Koulutus voidaan toteuttaa luentona, oppituntina tai harjoituksena, joka on kohdennettu tietylle ryhmälle. Turvallisuusluennot ja –kävely, alkusammutuskoulutus sekä poistumisharjoitukset ovat esimerkkejä turvallisuuskoulutuksesta. (Turvallisuusviestinnän sisältö 2012.)

Turvallisuuskoulutuksen tavoitteena on, että koulutettavat sisäistävät turvallisuuskysymykset ja –ohjeet, jotta ne vakiintuisivat käyttöön ja näkyisivät menettelytapoina ja asenteina turvallisuusasioissa. Koulutuksessa on varattava riittävästi aikaa harjoitteluun sekä koulutusta on toistettava ajoittain, jotta tiedot ja taidot turvallisuusasioihin liittyen pysyvät käyttövalmiina. Jos turvallisuuskoulutuksen kautta haetaan pitkäjänteistä vaikutusta, tulee koulutukseen liittää koulutuksen seuranta ja palautteen antaminen, mikä

osaltaan kehittää kohderyhmän turvallisuutta ja tuo esiin toimimattomat menettelytavat. (Hjelt-Putilin 2005, 23.)

Turvallisuusneuvonta

Turvallisuusneuvolla tarkoitetaan pelastustoimessa asiakaslähtöisen tarpeen mukaan annettua, satunnaista ja yksittäiselle ihmiselle kohdennettua opastusta. Tällaista voi esimerkiksi olla puhelinneuvonta tai palotarkastuskäynnillä annettu neuvonta pelastuslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Seuranta- ja valvontatehtävät poistumisharjoitusten osalta ovat myös turvallisuusneuvontaa, mikäli sen yhteydessä ei anneta turvallisuuskoulutusta. (Turvallisuusviestinnän sisältö 2012.)

Turvallisuusneuvonnaksi katsotaan myös viranomaisten antama opastus heidän alansa koskeissa asioissa, kuten pelastussuunnitelmien laatimista varten annettava neuvonta (Lapin Pelastuslaitos 2016). Turvallisuusneuvonnan avulla pyritään lisäämään erikäisten ihmisten turvallisuustietoisuutta (Pohjois-Karjalan Pelastuslaitos 2016).

Turvallisuusvalistus

Turvallisuusvalistus tarkoittaa suurta yleisöä koskevaa turvallisuusviestintää. Se on viranomaisen tärkeäksi katsomaa yksisuuntaista viestintää, joka perustuu kohderyhmää koskeviin onnettomuusriskeihin. Turvallisuusvalistuksen pyrkimyksenä on lisätä ihmisten vastuuta ja valmiuksia turvallisuusasioissa. Turvallisuusvalistusta voidaan toteuttaa yleisötilaisuuksien tai joukkoviestinnän kautta. Yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan esimerkiksi teemapäiviä, kuten Päivä paloasemalla ja NouHätä -tapahtuma, jolloin yleisön tavoittaminen ei ole ennakoitavissa. Joukkoviestinnällä puolestaan tarkoitetaan joukkoviestimien, kuten Internetin, television, radion, sanomalehtien sekä sosiaalisen median, kautta tapahtuvaa turvallisuusviestintää. Joukkoviestinnän kautta tapahtuvasta turvallisuusviestinnästä ovat esimerkkinä esimerkiksi Liikenneturvan välitä, muista – ennakoi kampanja sekä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön Piippaako Sinulla? kampanja (Turvallisuusviestinnän sisältö 2012; Ohje palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta 2007, 14.)

Turvallisuusvalistusta järjestetään, koska on todettu, että ihminen on suurin turvallisuutta vaarantava tekijä. Nykypäivän säännökset rakentamisessa ja laitteiden valmistuksessa tekevät kiinteistöt, koneet ja laitteet turvallisiksi asua ja käyttää, mutta ihmisten toiminta ja osaamattomuus vaarantavat turvallisuutta. Ihmisten toimintaan ja osaamattomuuteen pystytään kuitenkin vaikuttamaan turvallisuusvalistuksen avulla. Turvallisuusvalistuksen kautta ihmiset yritetään saada oppimaan, millaisia vaaroja heitä uhkaa normaalielämässä ja heidän toimintaympäristössään. Valistuksen tarkoituksena on myös opettaa ihmisille oikeita toimintatapoja vaaratilanteiden varalle, jotta he pystyisivät lieventämään vahinkoja onnettomuuden sattuessa. (Jaakkola 1998, 6 ja 13.)

3 TURVAINFOVIDEO PELASTUSOPISTON YMPÄRISTÖSSÄ

3.1 Turvainfo

Turvainfo on ikään kuin tiivistelmä pelastussuunnitelmasta, jonka kautta kuulijalle annetaan toimintaohjeet hätätilanteiden varalle kyseisessä kohteessa. Turvainfo on lyhyt ja informatiivinen esitys, jossa on lyhyin tekstein, kuvin tai videoin esitetty kohdetta koskevat toimintaohjeet hätätilanteen varalle. Turvainfo voi olla kirjallinen tai suullisesti pidettävä esitys. Turvainfoja tulisi järjestää säännöllisesti ja aina uusien ihmisten vieraillessa kohteessa. (Pelastussuunnitelman toimeenpano 2016.)

Turvainfon kokonaisuus rakentuu seuraavien asioiden pohjalta: kiinteistön osoite, kokoontumispaikkojen sijainti, pelastusteiden sijoitus kohteessa ja toimintaohjeet poistumisen varalle (Pelastussuunnitelman toimeenpano 2016). Turvainfossa tulisi myös osoittaa kiinteistön uloskäytävien, alkusammutuskaluston, paloilmoitinpainikkeiden ja ensiapuvälineistön sijainti. Lisäksi turvainfossa olisi hyvä mainita, millainen suojausjärjestelmä kiinteistössä on ja missä väestönsuojat sijaitsevat. (SPEK, PSR, Suomen palo- ja pelastusliitto 2016, 54.)

3.2 Pelastusopisto

Pelastusopisto on sisäministeriön alainen oppilaitos, jonka vastuulla on pelastustoimen ja hätäkeskusten ammatillisen koulutuksen, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusolojen varautumiseen tähtäävän koulutuksen sekä kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin valmentavan koulutuksen järjestäminen. Pelastusopisto tarjoaa koulutusta seuraavien ammatillisten tutkintojen osalta: pelastajatutkinto, hätäkeskuspäivystäjätutkinto, alipäällystötutkinto sekä yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa järjestettävä insinööritutkinto. Koulutuksen lisäksi Pelastusopisto toimii pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, vastaa pelastustoimen toimenpiderekisteri PRONTOn ylläpidosta sekä on maamme johtava viranomaisten varautumiskoulutuksen järjestäjä. (Pelastusopisto 2015.)

Pelastusopiston alueella opiskelee päivittäin 400–500 opiskelijaa lähiopetusjaksojen aikana. Henkilökuntaa alueella on noin 130, joista opetustehtävissä on noin 70 %. Pelastusopiston alueen muodostaa opiskelija-asuntola, kurssihotelli, ruokala, liikuntatilat, kalustohallit sekä luokka-, simulaatio- ja työhuonetilat, jotka on jaettu viiteen eri rakennukseen. Lisäksi noin 10 kilometrin päässä Pelastusopistolta on opetuskäyttöön suunniteltu harjoitusalue, joka kuuluu olennaisena osana Pelastusopiston tarjoamaan koulutukseen. (Pelastusopisto 2015.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään Pelastusopiston alueen viiteen eri rakennukseen ja näiden turvallisuuteen liittyviin asioihin. Opinnäytetyön tuotteissa eli turvainfoidoissa annetaan toimintaohjeita ja opastusta katsojille, miten toimia hätätilanteessa kyseisessä rakennuksessa, jotta poistuminen olisi turvallista, sekä mistä löytyvät rakennuksen alkusammutus- ja ensiapuvälineistö.

4 TURVAINFOVIDEOIDEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Nykytilanteen selvitys

Turvainfovideoiden toteuttaminen käynnistyi siitä, että selvitin Pelastusopiston turvainfojen nykytilanteen. Pelastusopistolla on tällä hetkellä käytössään turvainfot PowerPoint-esityksinä, joissa annetaan toimintaohjeita hätätilanteen varalle ja tietoa Pelastusopiston alueesta. PowerPoint-esityksistä ilmenee alkusammutuskaluston ja paloilmotuspainikkeiden sijoitus sekä lähimmät poistumistiet ja kokoontumispaikat kustakin tilasta. Lisäksi PowerPoint-esitysten avulla pyritään vaikuttamaan katsojien turvallisuuskäyttäytymiseen muun muassa pyytämällä katsojia havainnoimaan turvallisuuteen vaikuttavia asioita Pelastusopistolla ja ilmoittamaan poikkeamista Pelastusopiston henkilökunnalle.

Pelastusopisto pyrkii olemaan turvallisuusviestinnässä maanlaajuisesti edelläkävijä ja omalla esimerkillään saamaan myös muita miettimään turvallisuuteensa liittyviä asioita ja kehittämään turvallisuuskäyttäytymistään sekä turvallisuuskulttuuriaan. Tämän johdosta Pelastusopisto päätti toteuttaa turvainfovideot, joiden pohjalta muodostui tarve tälle opinnäytetyön aiheelle. Turvainfovideot luovat pienemmän kynnyksen turvainfon pitämiseen kuin suullisen PowerPoint-esityksen pitäminen. Näin mahdollistetaan turvainfojen pitämisen rutinoituminen osaksi kaikkia tilaisuuksia ja koulutuksia, joita Pelastusopistolla pidetään.

Pelastusopiston turvainfovideoiden toteutuksessa hyödynnetään vanhojen turvainfojen PowerPoint-esitysten asiasisältöä. Turvainfovideoiden myötä turvainfot päivitetään vastaamaan Pelastusopiston rakennuksien nykytilannetta. Aiemmin kaikista Pelastusopiston rakennuksista ei ollut laadittu turvainfoa, mutta nyt jokaisesta rakennuksesta luodaan oma turvainfovideo. Lisäksi turvainfovideoissa osoitetaan ensiapuvälineistön sijoitus rakennuksissa, toisin kuin vanhoissa turvainfojen PowerPoint-esityksissä.

Pelastusopistolla vierailee vuosittain useita erityistarpeen omaavia henkilöitä. Tämä loi tarpeen toteuttaa myös heille suunnatut turvainfot. Yhdessä opinnäytetyötä ohjaavan opettajan kanssa pohdimme erityistarpeen omaavaa ryhmää, jolle turvainfot suunnattai-

siin sekä yhteistyötahoa, jonka kanssa tällaiset turvainfot voisi toteuttaa. Yhteistyökumppaniksi valikoitui Kuopion Humanistinen ammattikorkeakoulu ja turvainfojen toteuttaminen viittomankielisille. Viittomankielisen tulkkauksen turvainfovideoista lupautui toteuttamaan Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomankielen opiskelija. Viittomankielinen tulkkaus esitetään tarpeen mukaan osana turvainfovideoita.

4.2 Käsikirjoitukset

Turvainfovideoiden käsikirjoittaminen oli seuraava askel kohti videoiden valmistamista. Jokaista turvainfovideota varten tuli laatia oma käsikirjoitus, jossa huomioitiin kyseisen rakennuksen rakenne, poistumisteiden kohdat, alkusammutus- ja ensiapukaluston sijoitus rakennuksessa sekä kokoontumispaikan sijoitus suhteessa rakennukseen. Käsikirjoitukset luovat pohjan turvainfovideoiden suunnittelulle sekä rakenteelle.

Käsikirjoituksien tarkoituksena on ajoittaa turvainfovideoiden kulku ja huolehtia turvainfovideoiden loogisesta etenemisestä. Käsikirjoitukset turvainfovideoita varten luodaan, jotta kaikki tarpeellinen tulee huomioitua turvainfojen toteuttamisessa sekä se, että turvainfovideoiden pituus ei ylitä asetettuja rajoja. Lisäksi käsikirjoituksissa tuodaan esille haluttujen tehosteiden ja efektien käyttö turvainfovideoissa, joiden tarkoituksena on havainnollistaa ja tuoda paremmin esiin merkittävimpiä asioita. Malli A-rakennuksen turvainfovideon käsikirjoituksesta löytyy liitteestä 1.

Jokaista turvainfovideota varten käsikirjoitetaan myös selostus, jonka avulla pyritään sanallisesti havainnollistamaan paremmin nähtyä visuaalista informaatiota ja tuomaan konkreettisemmin esiin turvainfovideoiden tavoitteet. Selostusten tarkoituksena on, että katsojan huomio kiinnittyy paremmin videossa tapahtuvaan toimintaan, ja sitoa koko videossa käsiteltävä kokonaisuus yhtenäiseksi. Malli A-rakennuksen selostuksen käsikirjoituksesta löytyy liitteestä 2.

4.3 Kuvamateriaalin hankinta

Käsikirjoituksien luoman suunnitelman pohjalta turvainfovideoita varten ryhdyttiin koamaan kuvamateriaalia. Pelastusopistolta saatuja pohjakuvia tuli editoida selkeäm-

pään ja yksinkertaisempaan muotoon arkkitehtikuvista sekä eri tiedostomuotoon, jotta niitä pystyisi hyödyntämään turvainfovideoiden toteuttamisessa. Pohjakuvia tarkasteltiin yhdessä Pelastusopiston henkilökunnan kanssa ja pohjakuvien tarkoituksenmukaisuudesta pyrittiin saamaan yhtenäinen kuva, jonka pohjalta pyynnöt tarvittavista pohjakuvista lähetettiin Senaatti-kiinteistöille. Senaatti-kiinteistöt toimivat valtion toimitiliasiantuntijoina.

Senaatti-kiinteistöille arkkitehtikuvat editoi tarvittaviksi pohjakuviksi arkkitehtitoimisto Qvim, jonka kanssa oltiin yhteistyössä myös kuvien editoinnin osalta. Qvimin arkkitehdin kanssa keskusteltiin tarpeista ja vaatimuksista kuvien suhteen, kuten kuvien värimaailmasta, tarkkuudesta sekä siitä, miten rakennukset pilkotaan osiin yksittäisiä kuvia varten ja miten kuvien luokat ja tilat nimetään. Lopuksi keskustelun pohjalta syntyneen suunnitelman mukaisesti arkkitehti editoi tarvittavat kuvat opinnäytetyötä varten.

4.4 Editointi

Turvainfovideoiden editointi toteutettiin yhteistyössä Riku Jokisen kanssa, joka toimii valokuvauksen ja videoinnin ammattilaisena Kuopiossa. Kun tarvittava materiaali eli käsikirjoitukset, kuvamateriaali ja selostusääniraidat oli saatu hankittua ja valmisteltua, pidettiin Jokisen kanssa palaveri. Palaverin aiheena oli muun muassa se, miten turvainfvideot tulisi toteuttaa, minkälainen rakenne turvainfovideoissa tulisi olla, miten turvainfvideot etenevät ja millaisia asioita visuaalisessa puolessa tulisi tuoda esiin. Kun yhtenäinen kuva videoiden osalta oli saavutettu, Jokinen ryhtyi editoimaan turvainfvideoita käsikirjoitusten mukaisesti teknistä osaamistaan tehosteiden ja visuaalisen ilmeen osalta hyödyntäen.

Ensimmäisen vedoksen yhden rakennuksen turvainfovideosta editoituaan, Jokinen lähetti vedoksen tarkasteltavaksi ja kommentoitavaksi. Tällä varmistettiin, että kaikki videoita varten suunniteltu ja turvainfovideoihin kohdistuneet ajatukset oli saatu sisällytettyä videoon ja että visuaaliset vaatimukset täyttyivät. Vedos vastasi hyvin suunniteltua rakennetta, ja muutaman muokkauksen myötä olisi valmis julkaistavaksi. Annettujen muokkauspyyntöjen myötä Jokinen editoi myös loput turvainfvideot, ja viikon kulluttua turvainfvideot olivat valmistuneet.

Editoinnin valmistuttua käytiin turvainfovideoita vielä lävitse kriittisesti tarkastellen, jotta mahdolliset asiavirheet ja väärät tulkinnat saatiin karsittua videoista pois. Lisäksi tarkasteltiin turvainfovideoiden johdonmukaisuutta sekä asiakokonaisuuksien selkeyttä. Turvainfovideot osoittautuivat tarkastelun seurauksena täyttävän niille asetetut tavoitteet ja kriteerit ja olivat näin ollen valmiita julkaistavaksi.

5 POHDINTA

5.1 Tuotosten arviointi

Opinnäytetyöni tavoitteena oli luoda Pelastusopistolle tarkoituksenmukaiset ja suoraan hyödynnettävissä olevat turvainfovideot. Toteuttamani videot täyttävät mielestäni Pelastusopiston asettamat vaatimukset videoille, sekä niissä näkyvät myös omat tavoitteeni turvainfovideoiden osalta. Turvainfovideoita voidaan nyt helposti päivittää esimerkiksi rakennemuutosten tai alkusammutus- ja ensiapuvälineistön uudelleensijoituksen osalta. Lisäksi kaikkien Pelastusopiston henkilökunnan jäsenten on nyt helppo pitää turvainfo ensimmäistä kertaa Pelastusopistolla vieraileville, koska rakennuskohtainen turvainfo-video on valmis turvainfo esitettäväksi.

Turvainfovideoita tehdessäni pääsin tutustumaan lähemmin Pelastusopiston turvallisuuskulttuuriin sekä turvallisuusviestinnän tasoon Suomessa. Pelastusopiston turvainfojen nykytilannetta selvitettäessä huomasin joitakin puutteita, jotka on nyt toteuttamieni turvainfovideoiden myötä korjattu ja asetettu vastaamaan Pelastusopiston turvallisuusviestinnän tavoitteita. Turvainfovideot edistävät osaltaan Pelastusopiston tavoitetta olla esimerkkinä muille ja jatkuvasti kehittää omaa turvallisuuskulttuuriaan. Tämä vaatii kuitenkin myös sen, että turvainfovideot otetaan nyt konkreettisesti käyttöön osaksi kaikkia erilaisia tilaisuuksia, joita Pelastusopistolla järjestetään.

Turvainfovideot esittävät mielestäni helposti sisäistettävästi ne tärkeät pääkohdat, joita Pelastusopistolla tulee turvallisuuden kannalta huomioida. Olen mielestäni saanut toteutettua videot siten, että kustakin videosta pystyy hyvin havainnoimaan, missä muun muassa poistumistiet, alkusammutuskalusto ja ensihoitovälineistö löytyvät. Lisäksi videoissa annetaan selkeät ohjeet, miten hätätilanteissa tulee toimia kussakin rakennuksessa sekä havaitessa hätätilanteen Pelastusopiston alueella. Videoissa esitetyt asiat on kerrottu sekä kuvin että selostuksen avulla, mikä auttaa katsojaa ymmärtämään videoiden sisällön paremmin. Turvainfovideoissa on myös huomioitu erityisryhmiä, sillä videoita varten on toteutettu viittomankieliset selosteet, joita voidaan tarpeen mukaan esittää osana turvainfoesitystä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöni tuotoksena syntyneet turvainfovideot vastaavat omia tavoitteitani ja odotuksiani. Sain mielestäni sisällytettyä turvainfovideoihin kaikki asiat, joita turvainfolta edellytetään sekä muokattua videot sellaiseen muotoon, että ne esittävät nämä asiat lyhyesti ja ytimekkäästi.

5.2 Oma oppiminen

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Pelastusopistolle turvainfovideot. Näiden opinnäytetyön tuotoksina syntyneiden turvainfovideoiden tarkoituksena on lisätä osaamista hätätilanteissa ja ennaltaehkäistä osaamattomuudesta johtuvia vaaratilanteita Pelastusopistolla. Tuotoksien tavoitteena on, että jokainen videon nähnyt pystyy hätätilanteessa toimimaan turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä mahdollisesti toteuttamaan tarvittavia ensitoimenpiteitä vaaratilanteen uhatessa. Lisäksi tavoitteena on madaltaa kynnystä turvainfojen pitämiseen erilaisissa tilaisuuksissa ja tätä kautta lisätä turvallisuusviestintää Pelastusopiston ympäristössä.

Turvainfovideoiden tekeminen oli minulle täysin uutta, ja niiden toteuttaminen muodostui loppujen lopuksi melko haastavaksi. Teoriatietoa aiheeseen liittyen on vielä hyvin niukasti tarjolla, koska turvainfo käsitteenä on vielä varsin tuore. Tämän takia teoria, johon opinnäytetyö pohjautuu, koostuu lähinnä lakipykälistä ja ohjaavista strategioista. Haasteeksi muodostui myös tarkoituksen mukaisten Pelastusopiston rakennuksien pohjakuvien hankkiminen sekä luominen. Kuvat oli saatava sellaiseen muotoon ulkoasultaan, että ne olisi selkeästi ymmärrettävissä ja sisäistettävissä. Rakennuksien jakaminen osiin kerroksien ja rakennuksen koon osalta toi myös oman haasteensa kuvien muokkaamiseen.

Suurin haaste oli kuitenkin videon toteuttaminen, koska en ole aikaisemmin käyttänyt ohjelmia, joiden avulla videoita pystytään editoimaan ja tuottamaan. Tässä vaiheessa apunani toimi Riku Jokinen, joka toimii valokuvauksen ja videoinnin ammattilaisena Kuopion alueella. Otin valmistelemani materiaalin eli käsikirjoitukset, pohjakuvat ja videoiden selostukset mukaani ja menin Jokisen toimistolle, jossa aloimme toteuttaa videoiden editointia. Riku huolehti editoinnin teknisestä toteutuksesta, kun minä olin

suunnitellut ja käsikirjoittanut turvainfovideoiden sisällön ja erilaisten visuaalisten tehosteiden käytön.

Turvainfovideoiden toteuttamiseen ei ollut olemassa mitään selkeää pohjaa tai listaa, mitä asioita turvainfossa tulisi ottaa huomioon. Näin ensikertalaisena videoiden suunnittelu ja käsikirjoittaminen oli haasteellista, mutta uskon toteuttaneeni tarpeiden mukaiset turvainfotot ottamalla mallia aikaisemmista Pelastusopiston turvainfo PowerPointesityksistä sekä tutustuttuani muihin löytämiini turvainfoesityksiin. Myös Pelastusopiston henkilökunnan antamat kriteerit turvainfotot koskien loivat omat rajoituksensa videoille keston, sisällön ja ulkoasun suhteen, mikä piti ottaa huomioon muun muassa turvainfovideoiden suunnittelussa.

Opinnäytetyöprosessi alkoi lokakuussa 2015, jolloin kävin palaverissa aiheen esille tuoneen ja nyt opinnäytetyön ohjaajana toimivan Ilkka Kaarakaisen kanssa. Kaarakaisella oli visio siitä, millaiset turvainfotot tulisi olla, ja nämä näkemykset asiasta vastasivat hyvin paljon omiani, joten työhön päätettiin ryhtyä. Prosessi lähti nopeasti käyntiin videoiden suunnitelmien, nykytilanteen selvityksen ja käsikirjoitusten luomisella, minkä jälkeen ryhdyin kirjoittamaan myös videoiden teoriapohjana toimivaa raportointi osaa.

Tämän jälkeen siirryttiin prosessin seuraavaan vaiheeseen eli kuvamateriaalin hankkimiseen. Tässä kohtasin ensimmäisen ongelman, johon kului erittäin paljon aikaa, kun kuvia yritettiin hankkia eri tahoilta, kunnes oikea löytyi. Tämän jälkeen lisää aikaa kului vielä siihen, että kuvat saatiin tarkoituksenmukaiseen muotoon. Lopulta kuvat saatiin ja niistä päästiin toteuttamaan videoita editoinnin kautta. Opinnäytetyössä haasteeksi muodostui myös opinnäytetyön tekemisen aikatauluttaminen, koska olen helmikuusta lähtien ollut kokopäivätyössä ja tehnyt jäljellä olevia opintojani työn ohella sekä sain perheenisäystä helmikuun puolivälissä. Näiden ongelmien johdosta alkuperäinen suunnitelmani opinnäytetyön valmistumisen ajankohdasta venyi parilla kuukaudella. Nyt kun opinnäytetyö ja sen tuotoksena syntyneet turvainfotot on saatu valmiiksi, voin todeta kaiken työn ja tekemisen aikatauluttamisen kannattaneen. Uskon, että työtäni hyödynnetään jatkossa Pelastusopistolla ja siitä tulee osa Pelastusopiston turvallisuusviestintää ja turvallisuuskulttuuria.

Opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan on opettanut minulle asioista, jotka vaikuttavat prosessin onnistumiseen ja videoiden toteuttamiseen. Onnistunut prosessi vaatii hyvää suunnittelua ja aikatauluttamista mahdolliset prosessiin liittyvät ongelmat huomioiden. Prosessia tulee myös tarkkailla useasta näkökulmasta ja laajempi merkitys huomioiden sekä pohtia, mikä toteutusmenetelmä tavoitteen saavuttamiseksi olisi kaikista hyödyllisin. Lisäksi prosessin onnistumiseen vaikuttaa kaikkien siinä työskentelevien yhteistyössä muodostunut ymmärrys ja käsitys toteutettavasta prosessista tai tarpeesta.

Videoiden toteuttamisesta oppimani asiat ovat hieman samankaltaisia opinnäytetyön prosessista oppimani kanssa, mutta myös eroja löytyy. Videoiden toteuttaminen on luonteeltaan myös sellaista, että se tarvitsee erityisen tarkkaa suunnittelua ja aikatauluttamista, jotka luovat videoille perustan. Suunnitteluvaiheessa selvitetään videoiden sisältö ja haluttu sanoma. Tämän jälkeen videot käsikirjoitetaan, minkä pohjalta toteutus lähtee käyntiin. Käsikirjoituksista selviää muun muassa videoiden tapahtuman kulku, aikataulutus sekä tarvittava kuvamateriaali. Käsikirjoitusvaiheessa luotiin myös kullekin selostukselle oma käsikirjoituksensa, joiden tarkoituksena on selkeyttää ja avata katsojan näkemää visuaalista informaatiota. Kuvamateriaalin hankinnassa tuli miettiä, millainen kuva olisi helposti ymmärrettävää ja mieleen painuvaa videoiden aihe ja sisältö huomioiden. Tämän seurauksena kuvamateriaalia täytyi muokata tarpeiden mukaiseen muotoon. Videoiden editointi oli minulle täysin uutta, ja tästä syystä toteutin editoinnin tuttavani avustuksella, joka on ammattilainen valokuvauksen ja editoinnin saralla. Käsikirjoitusten ja keskustelun pohjalta saimme yhtenäisen kuvan halutusta lopputuloksesta, ja tuttavani teknistä osaamista hyödyntämällä saimme valmiiksi tavoitteiden mukaiset turvainfovideot.

Opinnäytetyöprosessin myötä oma asiantuntemukseni aiheeseen liittyen on kasvanut merkittävästi. Osaan varmasti nyt tuoda omassa työssäni paremmin esiin turvallisuusviestinnän ja huomioida sen merkityksen osana pelastustoimen tehtäviä. Olen opinnäytetyöprosessin myötä oppinut ymmärtämään, millaisia toimenpiteitä ja asennemuutoksia yrityksiltä, yhteisöiltä ja organisaatioilta vaaditaan, jotta ne voivat parantaa omaa turvallisuuskulttuuriaan ja kehittää turvallisuusviestintää omassa yhteisössään. Lisäksi olen sisäistänyt turvallisuusviestinnän merkityksen maanlaajuisella tasolla tapaturmien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisemisessä. Uskon myös, että opinnäytetyöprosessin myö-

tä oma osaamiseni on kehittynyt niin, että jatkossa pystyisin toteuttamaan täysin itsenäisesti turvainfovideoita myös muille oppilaitoksille, yrityksille tai organisaatioille.

LÄHTEET

Airaksinen, T. 2009. *Toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittaminen*. www-dokumentti.
<http://www.slideshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-opinnytety-tekstin>. 8.2.2016.

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999.

Lapin Pelastuslaitos. 2016. www-dokumentti.
<http://www.lapinpelastuslaitos.fi/onnettomuuksien-ehkaisy/turvallisuuskoulutus/turvallisuusneuvonta>. 3.1.2016.

Opetustoimen turvallisuusopas. 2015. www-dokumentti.
http://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas/turvallisuuden_edistaminen/viestinta/turvallisuusviestinta. 20.12.2015.

Pelastuslaki 379/2011.

Pelastussuunnitelman toimeenpano. 2016. www-dokumentti.
http://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas/uhka_ja_vaaratilanteissa_toimiminen/pelastussuunnitelma/pelastussuunnitelman_toimeenpano. 23.1.2016.

Pelastusopisto. 2015. www-dokumentti. <http://www.pelastusopisto.fi/fi/pelastusopisto>.
18.12.2015.

Pelastusopisto. 2015. www-dokumentti.
http://www.pelastusopisto.fi/fi/tule_opiskelemaan/turvallisuusviestinta. 18.12.2015.

Pelastustoimi. 2015. *Pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategia*. www-dokumentti.
<http://www.pelastustoimi.fi/tietopankki/julkaisut/turvallisuusviestinnan-strategia>.
18.12.2015.

Pohjois-Karjalan Pelastuslaitos. 2016. www-dokumentti.
<http://www.pkpelastuslaitos.fi/koulutus>. 3.1.2016.

Sisäministeriö. 2015. www-dokumentti.

http://www.intermin.fi/fi/turvallisuus/paloturvallisuus_ja_onnettomuuksien_ehkaisy/turvallisuusviestinta. 18.12.2015.

Sisäasiainministeriön julkaisu 34/2013. 2013. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2018 sekä tulossuunnitelma 2014*.

Spek, PSR, Suomen palopäällystöliitto. 2016. *Työpaikan paloturvallisuus – perehdyttäjän opas*. www-dokumentti.

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=18&ved=0ahUKEwih756r8b_KAhXJBiwKHS_UAms4ChAWCDowBw&url=http%3A%2F%2Fpaloturvallisuus.info%2Fportals%2F%2Fmateriaalit%2Fperehdyttajan_opas.pdf&usg=AFQjCNEFGyaqr-rYIr3jymqm6Lmm6-CITQ&bvm=bv.112454388,d.bGg&cad=rja. 23.1.2016.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2004. *Toiminnallinen opinnäytetyö*. 1.-2. painos. Tammi. Jyväskylä.

Hjelt-Putilin, P. 2005. *Turvallisuutta viestinnällä*. Edita. Helsinki.

Jaakkola, E. 1998. *Luo turvallisuutta*. kolmas painos. Kirjapaino tt. Porvoo.

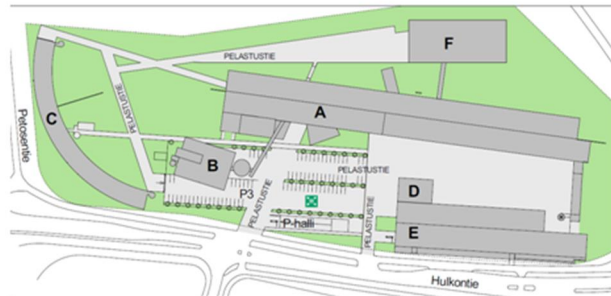
LIITTEET

Liite 1: A-rakennuksen turvainfovideon käsikirjoitus

-Pelastusopisto tausta, johon Pelastusopiston turvainfo teksti selostuksen mukaan.
Tervetuloa seuraamaan Pelastusopiston turvainfoa. Tämän videon tarkoituksena on antaa teille toimintaohjeita ja opastusta hätätilanteiden varalle koskien Pelastusopiston A-rakennusta.

A-rakennus on Pelastusopiston päärakennus ja sijaitsee tässä.
-korostus asemakaavassa
Rakennuksen osoite on Hulkontie 83, 70820 Kuopio, rakennus A.
- Osoite tuodaan näkyviin kuvaan
A-rakennuksen kokoontumispaikka sijaitsee pääportin vierisellä parkkipaikalla.
- Merkki ilmestyy kuvaan
Huomioithan, että pelastuslaitoksen hälytysajoneuvoja liikkuu Pelastusopiston piha-alueella.

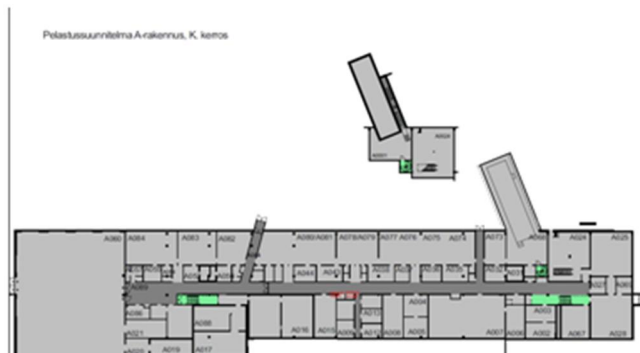
Seuraavaksi siirrymme a-rakennuksen pohjakerrokseen.

- Zoomaus a-rakennukseen ja pohjakuva ilmestyy esiin.

Pohjakerroksessa, jossa sijaitsee liikuntasali ja henkilökunnan sekä opiskelijoiden sosiaalitilat, löytyvät seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt.

- Poistumistie merkit näkyviin
Pohjakerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille.

- Välineistön merkit näkyviin

Nyt siirrymme ensimmäiseen kerrokseen eli katutasoon.

- Ensimmäisen kerroksen pohjakuva näkyviin

Ensimmäisessä kerroksessa, jossa sijaitsee pääaula, auditorio ja ruokala, löytyvät seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt.

- Poistumistie merkit näkyviin

Huomioithan, että kerroksesta pääsee poistumaan F-rakennuksen puolelle.

- Kyseisen reitin korostus

Ensimmäisen kerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille.

- Välineistön merkit näkyviin

Pelastussuunnitelma A-rakennus, 1. kerros, osa 2

Pelastussuunnitelma A-rakennus, 1. kerros, osa 2

-Toisen kerroksen pohjakuva

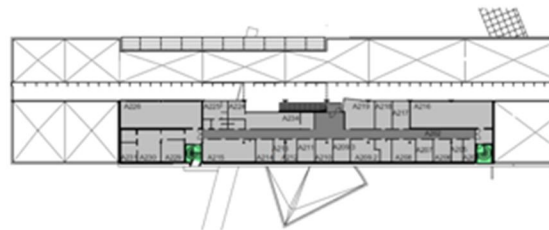
Toisesta kerroksesta löytyy seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt.

-Poistumistie merkit näkyviin

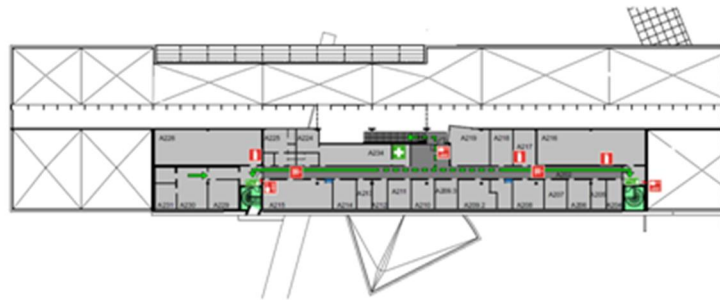
Toisen kerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille.

- Välineistön merkit näkyviin

Pelastussuunnitelma A-rakennus, 2. kerros, osa 2

Pelastussuunnitelma A-rakennus, 2. kerros, osa 2

-pelastusopisto tausta

Pane merkille poistumistie-opasteet,

- Merkki näkyviin alkusammutusvälineet,

- Merkki näkyviin Paloilmoinpainikkeet

-Merkki näkyviin sekä ensiapuvälineistö

-Merkki näkyviin

liikkuessasi rakennuksessa, jotta osaat käyttää lähintä poistumistietä tarpeen vaatiessa ja löydät tarvittavat välineet ensitoimenpiteiden suorittamiseksi.

-Pelastusopisto tausta
Hätätilanteesta ilmoitetaan Pelastusopistolla kuulutuksella tai automaattisella äänievakuointiohjeella. Pysy rauhallisena ja noudata saamiasi ohjeita.

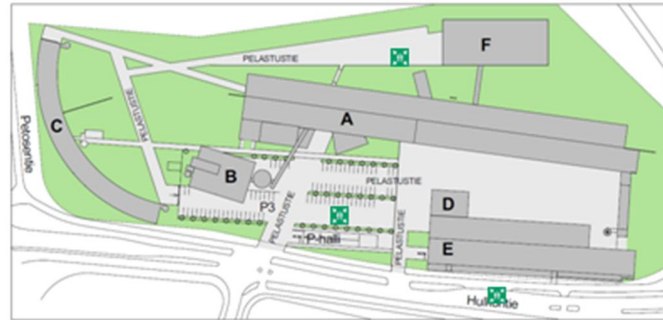
-”Pysy rauhallisena ja noudata saamiasi ohjeita.” Näkyviin Poistumiskehotuksen saatuaan siirtykää välittömästi merkittyjen poistumisteiden kautta kokoontumispaikalle.

-”Siirry kokoontumispaikalle.”
Hätätilanteen aikana hissien käyttö on kielletty.

-”Hissien käyttö kielletty.”

Lopuksi

-Asemakaava kuva, johon kokoontumispaikat merkitty

-Pelastusopisto tausta
Mikäli havaitset itse hätätilanteen, pyri pelastamaan vaarassa olevat, vaarantamatta kuitenkaan omaa henkeäsi.

-”1. Pelasta” näkyviin

Siirry tarvittaessa turvalliseen paikkaan ja soita 112.

-”2. Soita 112” näkyviin

Kerro mitä on tapahtunut, ja kuuntele sekä noudata annettuja ohjeita.

-”3. Noudata annettuja ohjeita.”

Älä sulje puhelinta ennen kuin saat luvan.

-”4. Älä sulje puhelinta”

- Pelastusopisto tausta
Jos havaitset Pelastusopiston alueella jonkin turvallisuutta vaarantavan tekijän, niin ilmoitathan siitä välittömästi henkilökunnalle!

-Tämä teksti näkyviin

Liite 2: A-rakennuksen selostuksen käsikirjoitus

Tervetuloa seuraamaan Pelastusopiston turvainfoa! Tämän videon tarkoituksena on antaa teille toimintaohjeita ja opastusta hätätilanteiden varalle koskien Pelastusopiston A-rakennusta.

A-rakennus on Pelastusopiston päärakennus ja sijaitsee tässä. Rakennuksen osoite on Hulkontie 83, 70820 Kuopio, rakennus A. A-rakennuksen kokoontumispaikka sijaitsee pääportin viereisellä parkkipaikalla. Huomioithan, että pelastuslaitoksen hälytysajoneuvoja liikkuu Pelastusopiston piha-alueella.

Seuraavaksi siirrymme a-rakennuksen pohjakerrokseen. Pohjakerroksessa, jossa sijaitsee liikuntasali ja henkilökunnan sekä opiskelijoiden sosiaalitulat, löytyvät seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt. Pohjakerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille.

Nyt siirrymme ensimmäiseen kerrokseen eli katutasoon. Ensimmäisessä kerroksessa, jossa sijaitsee pääaula, auditorio ja ruokala, löytyvät seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt. Huomioithan, että kerroksesta pääsee poistumaan F-rakennuksen puolelle. Ensimmäisen kerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille.

Toisesta kerroksesta löytyy seuraavat poistumistiet, jotka näkyvät kuvassa nyt. Toisen kerroksen alkusammuttimet, paloilmoinpainikkeet ja ensiapuvälineistö on sijoitettu seuraaville paikoille. Pane merkille poistumistie-opasteet, alkusammutusvälineet, paloilmoinpainikkeet sekä ensiapuvälineistö liikkuessasi rakennuksessa, jotta osaat käyttää lähintä poistumistietä tarpeen vaatiessa ja löydät tarvittavat välineet ensitoimenpiteiden suorittamiseksi.

Hätätilanteesta ilmoitetaan Pelastusopistolla kuulutuksella. Pysy rauhallisena ja noudata saamiasi ohjeita. Poistumiskehotuksen saatuanne siirtykää välittömästi merkittyjen poistumisteiden kautta kokoontumispaikalle. Hätätilanteen aikana hissien käyttö on kielletty.

Mikäli havaitset itse hätätilanteen, pyri pelastamaan vaarassa olevat, vaarantamatta kuitenkaan omaa henkeäsi. Siirry tarvittaessa turvalliseen paikkaan ja soita 112. Kerro mitä on tapahtunut, ja kuuntele sekä noudata annettuja ohjeita. Älä sulje puhelinta ennen kuin saat luvan.

Jos havaitset Pelastusopiston alueella jonkin turvallisuutta vaarantavan tekijän, niin ilmoitathan siitä välittömästi henkilökunnalle!